

تأثیر افزودن نیتروگلیسرین داخل وریدی به لیدوکائین در بهبود کیفیت بیحسی منطقه‌ای داخل وریدی

دکتر رحمان عباسی وش^۱، دکتر میر موسی آقداشی^۲، دکتر ابراهیم حسنی^۳، دکتر فرهاد حشمتی^۴، دکتر محمد شیروانی^۵، دکتر عزت اله رحیمی^۵

۱- استادیار گروه بیهوشی، دانشگاه علوم پزشکی ارومیه، مرکز آموزشی درمانی امام خمینی (ره) (مؤلف مسؤل)

تلفن: ۰۴۴۱-۳۴۵۷۲۸۸، abbasivash@umsu.ac.ir

۲- استادیار گروه بیهوشی، دانشگاه علوم پزشکی ارومیه

۳- دانشیار گروه بیهوشی، دانشگاه علوم پزشکی ارومیه

۴- دستیار بیهوشی دانشگاه علوم پزشکی ارومیه

۵- دستیار بیمارهای داخلی دانشگاه علوم پزشکی ارومیه

چکیده

زمینه و هدف: از عوارض بیحسی منطقه‌ای داخل وریدی، شروع آهسته بیحسی، شلی ضعیف عضلات، درد تورنیکه و شروع درد پس از خالی کردن کاف تورنیکه می‌باشد. ما در این کار آزمایشی بالینی دو سو کور اثر نیتروگلیسرین داخل وریدی را در بهبود بیحسی منطقه‌ای داخل وریدی مورد بررسی قرار دادیم.

روش بررسی: در این مطالعه ۴۶ بیمار ۵۰-۲۰ ساله به طور تصادفی در دو گروه مساوی قرار گرفتند. تحت شرایط یکسان، در گروه شاهد برای انجام بیحس منطقه‌ای داخل وریدی ۳mg/kg لیدوکائین ۰/۵٪ و در گروه مداخله علاوه بر آن ۲۰۰µg نیتروگلیسرین مورد استفاده قرار گرفت. علائم حیاتی و درد تورنیکه بیماران بر اساس نمره دهی VAS پیش از بستن تورنیکه و در زمانهای ۵، ۱۰، ۱۵، ۲۰، ۳۰ دقیقه بعد از تزریق، اندازه‌گیری و ثبت شد. زمان شروع بلوک حسی و بلوک حرکتی نیز در تمام بیماران ثبت شد. شدت درد بیماران در طی ۰/۵، ۲، ۴، ۶، ۱۲ و ۲۴ ساعت بعد از باز شدن تورنیکه و مقدار کل پتیدین مصرفی در ۲۴ ساعت اندازه‌گیری و ثبت شد.

یافته‌ها: شروع بلوک حسی و حرکتی در گروه مداخله نسبت به گروه شاهد سریعتر (به ترتیب ۲/۶۱ در مقابل ۵/۰۹ و ۴/۲۲ در مقابل ۷/۰۴ دقیقه) ($p < 0/05$) و برگشت بلوک حسی، بلوک حرکتی و زمان شروع درد تورنیکه طولانی‌تر (به ترتیب، ۷/۲۶ در مقابل ۳/۴۳، ۹/۷۰ در مقابل ۳/۷۴ و ۲۵ در مقابل ۱۶/۶۵ دقیقه) ($p < 0/05$) بود. زمان بی‌دردی بعد از باز کردن تورنیکه طولانی‌تر و شدت درد تورنیکه کمتر بود ($p < 0/05$). همچنین، میانگین دوز مصرفی فنتانیل داخل وریدی در حین عمل، میانگین پتیدین مصرفی داخل عضلانی در طول روز اول بعد از عمل و میانگین شدت درد تا ساعات ۴، ۶، ۱۲ و ۲۴ در گروه مداخله کمتر از شاهد بود ($p < 0/05$). هیچ عارضه خاصی در بیماران دو گروه ثبت نشد.

نتیجه‌گیری: افزودن نیتروگلیسرین به لیدوکائین در بیحسی منطقه‌ای داخل وریدی بدون هیچ عارضه‌ای شروع بلوک حسی و حرکتی را تسریع کرده و باعث کاهش درد تورنیکه و درد بعد از عمل می‌شود.

کلیدواژه‌ها: بیحسی منطقه‌ای داخل وریدی، نیتروگلیسرین، لیدوکائین

وصول مقاله: ۸۷/۱/۱۷ اصلاح نهایی: ۸۷/۴/۳ پذیرش مقاله: ۸۷/۴/۲۳